

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Dordrecht-Centrum; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; A. Beukers, Alphen a.d. Rijn; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE :

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE :

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74 2406 EP Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

HET ZWAARD DER GERECHTIGHEID

„Zwaard, ontwaak tegen mijn Herder en tegen de Man, die mijn Metgezel is, spreekt de Heere der heirscharen; sla dien Herder”.

Zacharia 13:7a.

Wondere namen, waarmee de Messias, de Man die ten zwaarde gedoopt is, genoemd wordt: **Mijn Herder** en de **Man die Mijn Metgezel** is.

Ja, Jezus Christus is de **Herder** van de Heere der heirscharen, Hem heeft God de Vader verordeneerd om te zijn „de grote Herder der schapen”. Hij moet de kudde Gods, het verkoren volk des Heeren, verzamelen uit alle geslachten, talen, natiën en volken. Hij moest ze zoeken op de bergen van eigen gerechtigheid en in de diepe dalen van Godvervreemding. Hij moest ze verlossen uit de klauwen der helse wolven, ze losmaken uit het struikgewas hunner zelfverblindende en ze ophalen uit de donkere grachten der ongerechtigheid. Hij moest ze verzamelen tot de kudde en die kudde leiden in de grazige weiden van Zijn Woord en genade. Hij moest ze voeren door de woestijn des levens, ook door het donkere dal des doods, naar de schaapskooi in de hemel.

Daarom noemt de Heere der heirscharen Hem terecht: **Mijn Herder** ! Want Hij was ook van de Vader aan Zijn Kerk beloofd en van de Vader aan de Zijnen gegeven. Maar de Heere der heirscharen noemt Hem ook „**de Man, die Mijn metgezel is**”.

Het grondwoord duidt op een allernauwste betrekking van gelijkheid, op de **naaste**. Welnu, Jezus Christus is immers de „naaste” van God. Eens-Wezens met de Vader. Hij behoefde het geen roof te achten, Gode evengelisch te zijn. Gods Woord spreekt er van hoe Hij van eeuwigheid door de Vader gegenereerd is; ja, dat Hij voor de grondlegging van al het geschapene reeds bij God was. En Jezus sprak het Zelf uit: „Ik en de Vader zijn één”.

Nu moet Zacharia hier profeteren: „Zwaard ! ontwaak tegen Mijn Herder en tegen de Man, die Mijn metgezel is, spreekt de Heere der Heirscharen: **sla dien Herder** !

De Herder moet dus vallen onder het zwaard. En wilt gij aanschouwen, hoe het zwaard der gerechtigheid ontwaakt tegen de Herder en Metgezel Gods ? Volgt Hem dan op Zijn lijdensweg, in Gethsémané, in Kajafas' zaal, voor Pilatus, op Golgotha en ziet, hoe die Herder der schapen op de kruisheuvel Golgotha valt onder het zwaard der gerechtigheid, als Hij tenslotte sterft aan het vloekhout der schande.

Hoort, hoe krachtig het bevel luidt: „Sla dien Herder !” Hier is geen pardon. Hij moet bukken in het stof der aarde. Hij is een worm en geen man.

Deze profetie is dus wel vervuld. Alleen dit is het wonderlijke mysterie, dat onder het zwaard valt, niet een booswicht, maar een Herder Gods, een Metgezel des Heeren, een Rechtvaardige, de Zone Gods. En die Rechtvaardige valt onder het zwaard, in de plaats van Zijn schapen, opdat zij voor eeuwig van het gerichte Gods zouden bevrijd zijn.

Voor Christus dus een klievend zwaard, en voor Gods Kerk de balsem des vredes, uit Zijn wonden vloeiende.

Nu heeft het lijden en sterven van de Heere Jezus, dat als een zwaard over Hem kwam in zijn diepste betekenis niet anders plaats dan naar de Raad en het bestel van de Heere der heirscharen.

Hij stond als Bestuurder boven het zwaard. En Kajafas, Judas, de Joden, Pilatus, zelfs ook de duivel, zij middelloorzaken, instrumenten in Zijn hand, om het zwaard te stoten in de borst van Zijn Herder, opdat zó Gods Raad worde uitgevoerd.

En de zondaar, die door genade leert zien dat hij de dood en eeuwige straffen verdiend heeft, zal tot vertroosting der ziel, hier een heilgeheim ontdekken dat hem ontsluit de harmonie van Gods eeuwige liefde en gerechtigheid in het uitdelgen van zijn zonde en schuld.

Want die gezegende Jezus is met Zijn hart Borg geworden. Hij heeft zich met ede verbonden, om uw schuld, o Sion, te voldoen. Hij heeft Zich verbonden, om uw dood, die dood, welke gij verdiend had, te sterven en om uw hel te blussen. God zoekt Zijn Herder, opdat Hij uw straf, o Sion, zal ondergaan ! Daarom werd Hij geslagen !

Ziet, die zo het lijden en sterven van Jezus niet verstaat, heeft nog nooit de rijkdom, de troost en het Godverheerlijkende van het evangelie der genade in Christus begrepen. Dit toch is het wonder der wijsheid en genade Gods: God Zelf slaat Zijn Beminde, om de dood van Gods beminden te sterven. En Christus onttrekt Zich niet, maar is bereid, om voor de beminden Zijns Vaders, die ook Zijn beminden zijn, bloed en leven op te brengen.

En dat alles doet Hij, opdat de Vader verheerlijkt worde en Zijn Sion verlost..... O, geslagen Herder, dierbare Heere Jezus, dat wij dan tot Uw kudde mogen behoren ! Dan zijn wij eeuwig behouden ! Want 's Heeren hand is dan tot ons gewend !

Ds. N. de Jong

Van de Redactie

1. Banden. We hebben al verschillende verzamelingen van oude jaargangen ter inbinding ontvangen. Niet alleen van de jaargangen 11 tot en met 14, maar ook van vroegere jaargangen. We kunnen nu nog op ons nemen verzamelingen te laten inbinden, maar dan moeten we ze wel uiterlijk op de aanstaande ontmoetingsdag in ons bezit hebben. Mochten er nummers ontbreken dan willen we die zoveel mogelijk toevoegen, mits men duidelijk aangeeft welke nummers ontbreken.

2. Uitgaven van boeken en preken. Het boek van Ds. Van der Ent over Gideon is nog te koop. Er blijkt belangstelling te bestaan voor een nieuw boek van deze schrijver over Filemon waarin de artikelen in ons blad zijn opgenomen. Er is ook vraag naar de afscheidsprek van Ds. Kok. Men kan zich voor een en ander bij mij opgeven.

3. Verantwoording. Voor de evangelisatiepost te Gent ontving ik een bedrag van f 250,-, dat inmiddels naar de penningmeester van de commissie is overgemaakt. Voor de School te Dundas en Hamilton ontving ik via Alphen een bedrag van f 100,-. Verder kan ik verantwoorden een gift van f 50,- van de fam. G. te A. Voor alles hartelijk dank. Op mijn girorekening werd een bedrag van f 40,- gestort. Afzender en doel zijn mij onbekend. Weet iemand daar iets van ?

B.

ONTMOETINGS DAG TE KAMPEN

We hopen dus D.V. zaterdag 12 april a.s. elkaar met velen in Kampen te ontmoeten. De plaats van samenkomst is bekend, namelijk het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente aan de 2e Ebbingestraat. Er wordt gezorgd voor koffie en frisdrank. En niet te vergeten: er zal een boekentafel zijn met goede lectuur. Het boek van Ds. Van der Ent is daar nog te verkrijgen. Laat die gelegenheid niet voorbijgaan, want straks is het uitverkocht !

Verder volstaan we met de vermelding van het programma:

morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

opening: Ds. G. Blom te Meerkkerk
spreker: Ds. M. Vlietstra te Buschoten
sluiting: Ds. B. de Romph te Vlaardingen

Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

opening: Ds. L. W. van der Mey te Middelharnis
spreker: Ds. H. C. van der Ent te Dordrecht-centrum
slotwoord: Ds. M. C. Tanis te Sliedrecht-centrum

Overigens kunnen we verwijzen naar het artikel van Ds. Van der Ent in dit nummer.

B.

DE DORDTSE LEERREGELS Les 35

Hoofdstuk II Artikel 6 (vervolg)

Wanneer een zondaar verloren gaat, zoals hij reeds verloren ligt in Adam, is dat volkomen door eigen schuld, al probeert hij de schuld van zich af te wenden. Maar „Verre zij God van goddeloosheid en de Almachtige van onrecht”. Zo getuigde Elihu in Job 34:10. Dus gaat de mens niet verloren, omdat hij zich niet kan bekeren en niet kan geloven, maar omdat hij dit niet wil. „En gij wilt tot Mij niet komen; opdat gij het leven moogt hebben”. Joh. 5:40.

Hierop wijst artikel 6, waarop we nog even willen terugkomen. Het schrijft over het feit, dat velen, door het Evangelie geroepen zijnde, zich niet bekeren, noch in Christus geloven, maar in ongelof vergaan.

Dat zegt Gods Woord duidelijk. Schrijft Jesaja niet in hoofdstuk 53:1: „Wie heeft onze prediking geloofd en aan wie is de arm des Heeren geopenbaard” ? En lezen we niet in Hebr. 3:19: „En wij zien, dat zij niet hebben kunnen ingaan vanwege hun geloof”.

Wat openbaart zich het ongelof toch ontstellend groot in de grote AFVAL, niet 't minst op godsdienstig en kerkelijk gebied.

En dit betreft het loslaten van het historisch geloof, het alleen-verstandelijk weten. Neen, het is niet genoeg tot zaligheid, want dit geloven gaat buiten het hart om. Het volgend artikel heeft het over hen, die „waarachtiglijk geloven”, dat is het „zaligmakend geloof”, in het hart gewerkt. Maar toch is het door Gods algemene goedheid een groot voorrecht, indien men nog verstandelijk blijft vasthouden aan 's Heeren Woord en inzettingen. Daarover geeft de Heere zelfs een tijdelijke zegen.

Nu zijn er verschillende OPENBARINGEN van ongelof.

Er is een opzettelijk bruijt weigeren om te geloven bij hen, die openlijk met God en Zijn dienst afrekenen en tot openbare vijandschap zelfs komen.

Dan is er het ongeloof, dat van nature in ons aller hart woont. De verkondiging van het evangelie stuit dan af op het harde hart. Daarvan lezen we in Joh. 1:11: „Hij is gekomen tot het Zijne, en de Zijnen hebben Hem niet aangenomen”. En in vers 5: „En het licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft het niet begrepen”.

De wil van een mens is boos en verkeerd. Hij wil in feite het ongeloof. De Heere Jezus sprak eens tot Jeruzalem: „Jeruzalem, Jeruzalem, gij, die de profeten doodt en stenigt, die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb Ik uw kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkwijs een hen hare kiekens onder de vleugelen vergadert en gijlieden hebt niet gewild”. Lukas 13:34.

Dit niet-willen-geloven is dus zonde voor God. Want het ongeloof onteert God en beledigt Hem. God is toch de God der waarheid!

Daarom is het standpunt zo erg van hen, die menen, dat het BEVEL des geloofs in het evangelie alleen komt tot de uitverkorenen. Dat houdt dus duidelijk in, dat het ongeloof voor de niet-uitverkoren zondaar geen zonde is, want hij heeft dus geen bevel tot het geloven. Maar dan hebben onze godzalige vaders het ook verkeerd geleerd, wanneer zij de ROEPING hebben onderscheiden in een uitwendige en inwendige. De uitwendige roeping, die door het evangelie tot de mensen komt, zoals ook artikel 6 schrijft van de velen „door het evangelie geroepen zijnde, zich niet bekeren, noch in Christus geloven” en zoals Christus Zelf getuigd heeft: „Velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren. Vandaar, dat de dwaze mening, als zou het bevel des geloofs alleen tot de uitverkorenen komen, tot de gevolgtrekking leidt, eerst te moeten weten of men een uitverkorene is. En al spreekt men dit niet openlijk het, men leeft er toch zo naar als zodanig. Bovendien zou dan ook hiermee alle verantwoordelijkheidsbesef wegvallen bij het horen van het evangelie. Men stelt theoretisch wel een verantwoordelijkheidsbesef, doch alleen krachtens het feit, dat wij goed door God geschapen zijn en moed- en vrijwillig van God zijn afgevallen.

Hoe kwam men tot zulk een bovengenoemd standpunt?

Wel, omdat men bevreest was voor de remonstrantse praktijk, namelijk dat men met het bevel de consequentie zou trekken, dat een mens zelf toch kan geloven en zich bekeren. En zeer velen menen dat ook. Maar dat ligt niet aan de leer van het bevel des geloofs, maar aan het VERKEERDE gebruik ervan.

Dat is gelijk aan wat de Katechismus schrijft over de leer van „vrije genade”, namelijk bij de vraag: „Maar maakt deze leer niet zorgeloze en goddeloze mensen?”

Dan is het antwoord op deze vraag: „Nee zij; want het is onmogelijk, dat, zo wie Christus door een waarachtig geloof ingeplant is, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid”.

Inderdaad zijn er „zorgeloze en goddeloze mensen”, maar dat ligt niet aan de leer van vrije genade, doch aan het misbruik ervan. Dit geldt dus ook van het „bevel des geloofs”. Zo zijn er velen, die met het bevel des geloofs er van uitgaan, dat het moeten geloven ook betekent een kunnen geloven. Maar dat bedoelt Gods Woord nooit met het: „Geloof in de Heere Jezus en gij zult zalig worden”. Wat is dan de juiste zin ervan?

Dat de mens enerzijds doordrongen zal worden van de noodzakelijkheid van het geloven en steeds het middel zal gebruiken, waardoor de Heilige Geest het behaagt het geloof te werken in het hart. En dat middel is GODS WOORD. Schrijft de apostel niet in Romeinen 10:17: „Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods”. Zo luidt ook het antwoord van onze Heidelberger in Zondag 25 op de vraag: „Vanwaar komt zulk een geloof?” „Van de Heilige Geest, Die het geloof in onze harten werkt door de verkondiging van het heilig Evangelie”.

Maar nu zal de zondaar in Gods Woord ook lezen, dat het geloof een „gave” is, door de Heilige Geest geschonken en gewerkt in het hart, zoals Zondag 25 verklaart en waarover artikel 7 handelt.

Want nooit kan de Heere dus met Zijn

geloofsbevel bedoelen, dat de mens zelf kan geloven, doch dat het hem moet uitdrijven tot de bede, gelijk dit ook het geval is met de „eis der bekering”: „Heere, wilt U dat geloof in mijn hart werken” en: „Bekeer Gij mij, dan zal ik bekeerd zijn”.

Zelf te kunnen geloven is de remonstrantse dwaalleer, welke het geloven doet afhangen van de vrije wil des mensen.

Daarover echter nader bij de bespreking van artikel 7 in een volgende les.

Dit artikel handelt over het waarachtig geloven als een weldaad alleen uit vrije genade geschonken.

Nog even iets over de openbaring van het ongeloof bij Gods kinderen.

Bij hen is het zo, dat geloof en ongeloof dicht bij elkander liggen in het hart.

We zien dit duidelijk uitkomen bij die beproefde vader met zijn bezeten kind. We lezen in Markus 9:24: „En terstond de vader des kinds roepende met tranen, zeide: Ik geloof, Heere! Kom mijner ongelovigheid te hulp”.

Hij wil zeggen: Heere, het ongeloof is van mij.

Dat nu geloof en ongeloof zo dicht bij elkaar liggen, is te verklaren uit het feit, dat de waarachtige bekering bestaat uit de afsterfing van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens. Dit zijn geen twee mensen naast elkaar, maar dat het gaat over de overblijfselen van de oude natuur welke blijven nawerken nadat die oude natuur in de wedergeboorte gedood wordt. Het zijn als 't ware de stuiptrekkingen van die oude natuur. Dit afsterven gebeurt niet in één keer volkomen, maar procesmatig. Eerst na het sterven van Gods kind is die afsterfing ten einde. Dan blijft de „oude mens” in het graf achter bij wijze van spreken.

Wanneer nu tegelijk de opstanding van de „nieuwe mens” plaats heeft in de levendmaking, ontstaat de strijd met de oude natuur.

Daarvan spreekt Paulus in Romeinen 7:13-24, samengevat in vers 21: „Zo vind ik dan deze wet in mij, als ik het goede wil doen, dat het kwade mij bijligt”. En in vers 18: „Want ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont”.

Lezer(es) kent u ook deze strijd? Is u zulk een „twee-mens” geworden? Niet in die anti-nomiaanse zin, waarbij men redeneert: och, dat is maar mijn zondige vlees. Neen, verre vandaar! Gods kind wil (uit de nieuwe natuur) het ongeloof niet, maar het vraagt ootmoedigheid, ja, telkens weer:

*Leer mij naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len;
Neig mijn hart en voeg het saam
Tot de vrees van Uwe naam”.*

Is dit ook uw bede geworden, lezer(es)?

Ds. v. L.

IN 1979 WEER NAAR CANADA 10b

We vertrokken uit Pary Sound. Het landschap ging aan ons voorbij. In deze streek bestaat de bodem uit heel grote platte keien, die vlak naast elkaar liggen. Op deze rotsachtige grond groeien toch nog bomen! We reden door Toronto, een wereldstad met 2.130.000 inwoners. Daar merk je niet veel van. Je ziet weinig van het centrum van de stad. Maar op de wegen is het daar -het was juist spitsuur - geweldig druk.

Om kwart over zes kwamen we bij Murray en Lies aan. Het weerzien was hartelijk. Onze tassen en spullen werden uitgeladen. We namen afscheid van Bill en Marja en de kinderen. Zij vertrokken naar Norwich. We hadden op deze reis bijna 7000 mijl, dus meer dan 10.000 km. afgelegd. Het waren goede dagen geweest, die we samen hadden doorgebracht. We hielden een fijne herinnering over. Nu zouden we nog enkele dagen bij Murray en Lies doorbrengen. Maar voor ik daarover iets schrijf wil ik nog iets anders naar voren brengen. We hadden onderweg wel enkele keren pech en daardoor oponthoud, maar overigens kwamen we zonder ongelukken thuis. Ook was niemand van ons in die tijd ziek geworden. We hadden dus bijzondere reden om de goedheid des Heeren op te merken.

En dat temeer daar we geconfronteerd werden met verschillende verkeersongevallen. We hebben daaromtrent al een en ander opgemerkt, maar er was meer, op de heenweg al. Het eerste ongeluk waarvan we de gevolgen zagen was de botsing tussen een

auto en een motorboot op een aanhangwagen. We konden niet constateren hoe het gebeurde, maar zagen wel, dat de boot door de lucht slingerde en op de straat neerkwakte. Vermoedelijk zijn daarbij geen persoonlijke ongelukken gebeurd. Later werden we door de politie gewaarschuwd voor een ongeluk dat had plaatsgevonden. Even later zagen we, toen we enkele honderden meters naar omlaag gereden waren, een caravan helemaal versplinterd tot brandhout en de auto, die de caravan getrokken had, aan de voorkant helemaal in elkaar gedeukt. Onder het voorbijrijden konden we niet vaststellen of er ook doden en/of gewonden waren. Nog weer later zagen we enkele auto's aan weerskanten van de weg stilstaan en verschillende mensen aan de ene kant van de weg naar beneden kijken. Er was een vrouw bij, die er radeloos uitzag. Waarschijnlijk was er een auto met inzittenden van de weg afgeraakt en in de aangrenzende diepte gestort. De auto was onder het voorbij rijden te zien. Wat de gevolgen van dit ongeval waren weten we niet.

Onder het rijden en vooral door de ongevallen, waarvan we in zekere zin getuige waren, kwam de vraag bij ons op, of het wel geoorloofd is zulke vacantiereizen te maken, of in het algemeen of het wel goed is om met vakantie te gaan. Dit is een vraag waar wel plaats voor is. Men begeeft zich min of meer in gevaren. Elk jaar komen er vele mensen tijdens de vakantie om. Er wordt veel geld uitgegeven, dat mogelijk beter had kunnen worden besteed. Er wordt veel energie gebruikt -denk aan de benzineschaarste enz - die een betere bestemming had kunnen vinden.

We zijn tot de conclusie gekomen, dat er geen algemeen antwoord van ja of neen op de vraag kan worden gegeven. De mens heeft in onze gespannen tijd behoefte aan rust om weer nieuwe krachten op te doen. Daarom is natuurlijk niet alle ontspanning en alle reizen en trekken verantwoord. Er is te constateren een te veroordelen jacht bij sommigen om in de vacantiетijd verder te trekken en meer uit te geven dan geoorloofd is. Er moet in elk geval maat betracht worden. En dan moet gevraagd worden: hoe gaan we met vakantie en waar gaat het ons om? De Heere zegt in Zijn Woord: hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets anders doet, doet het al ter ere Gods; en: al wat uit het geloof niet is dat is zonde.

Als we dat als maatstaf stellen komen we allemaal beschaamd uit. Toch willen we gaarne aannemen, dat er mensen zijn, die in de vreze des Heeren wandelen en toch ook van een gepaste vakantie kunnen genieten. Zij die dat niet kunnen doen onthouden zich daarvan. Daar moeten we respect voor hebben. Er zijn altijd punten geweest waaromtrent verschillend wordt gedacht, die niet het wezen van de zaak raken, maar voor velen toch wel van groot gewicht zijn. We zouden voorbeelden kunnen noemen, maar achten dat niet nodig. Tijdens gesprekken in Canada merkten we ook op, dat in Canada op verschillende punten anders wordt gedacht dan in de Verenigde Staten door mensen die tot dezelfde kerkelijke gemeenschap behoren. Ook in ons land zijn de gedachten over sommige dingen verschillend. Dat hindert niet. We moeten elkaar in deze kunnen dragen. Als we maar een mogen zijn in het werk van Gods Geest in het hart van zondaren, want daar komt het op aan. En wat dat betreft hebben we al vaak kunnen constateren, dat mensen, die over bepaalde zaken verschillend dachten, als het ging over het werk des Heeren in het hart volkomen met elkaar overeenstemden. We hebben echter voortdurend nodig te bidden: Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast.

Er is nog iets wat we voor ogen moeten houden. De Heere openbaart Zich in de werken Zijner handen en ook door Zijn Woord. De Bijbelheiligen hebben dit verstaan. Zij spreken menigmaal tot verheerlijking van Gods naam als zij Gods werken opmerken. De werken des Heeren zijn groot, zij worden gezocht van allen die er lust in hebben. Psalm 111. We zouden meer voorbeelden kunnen noemen om te laten zien, dat het er steeds om gaat Gods hand op te merken. Er zijn gelukkig nog mensen, die bij het zien van Gods grote werken komen tot aanbidding. B.

We komen nu weer op onze reis terug. Corrie en ik bleven bij Murray en Lies achter. De anderen vertrokken naar Norwich. We waren die avond bij elkaar en wisselden allerlei ervaringen uit. Murray en Lies waren in de tussentijd ook enige dagen weggeweest. Zij waren met enkele kinderen in oostelijke richting vertrokken en hadden een week op het Prins Edward Eiland doorgebracht. Daar hadden zij des zondags nog kunnen kerken in een klein kerkje, waar een oude predikant van de Vrije Presbyteriaanse kerk in Schotland voorging. We hebben vroeger wel eens gehoord, dat daar nog kinderen des Heeren wonen. De avond was gauw voorbij. Na de gebruikelijke dagsluiting gingen we allen rusten.

De volgende morgen gingen Murray en ik samen op bezoek bij Ds. den Butter, die in de pastorie naast de kerk van Hamilton woont. Er was genoeg te vertellen en veel te bespreken. We vinden het altijd weer fijn om in Canada ook collega's te ontmoeten. Het verdere van de dag konden we aan de kinderen en kleinkinderen wijden, voorzover we de tijd niet nodig hadden voor de voorbereiding voor de komende zondag.

Volgens afspraak zouden we deze laatste rustdag in Mitchell en London preken. Murray en ik gingen al vroeg op stap om tijdig in Mitchell te zijn. Toen we die plaats naderden zagen we op een bord de plaatsnaam Goderich. Murray vertelde toen, dat zijn vader en moeder met nog verschillende anderen jaren geleden eens bij een Mrs. Salverda op bezoek waren geweest, die in de omgeving van Goderich woonde. De kerk was nog gesloten, toen we arriveerden. We moesten even wachten. Toen de kerk geopend was gingen we door het basement naar binnen om zo naar de consistorie te gaan. Daarbij ontmoetten we twee dames, die zich allebei voorstelden als Mrs. Salverda. De oudste van de twee bleek de mevrouw te zijn over wie Murray gesproken had. Zij is een zuster van Mevr. Tamminga. We hebben haar na de dienst niet meer ontmoet. Toen we buiten kwamen waren de meeste kerk-gangers evenals genoemde dames al vertrokken. Vroeger hadden we wel eens gehoord van het werk Gods in het hart van die zuster van Mevr. Tamminga. Toen we later Ds. Tamminga spraken vertelde hij dat de oude Ds. Bijleveld in Haarlem het middel tot haar bekering was geweest.

Na nog wat handdrukken gingen we naar Mount Brydges. Daar woont de familie Schmidt. Elk jaar, wanneer we in Mitchell en London preken gaan we bij hen aan om er de maaltijd te gebruiken. Daar wordt stilzwijgend op gerekend en het is goed daar te zijn. Het is een zegen, wanneer er geestelijke overeenstemming mag zijn. Mrs. Schmidt was ziek geweest en geopereerd. Ze was nog wat zwak en daarom was haar dochter Mrs. Gelderblom er om te bedienen. Over deze dochter hebben we enkele jaren geleden in ons blad geschreven. Na een ongeval was ze in London in een ziekenhuis terecht gekomen, waar haar ene been geamputeerd moest worden. We hebben haar toen verschillende keren bezocht en ook later de familie Gelderblom steeds weer ontmoet.

Het was fijn weer in Mount Brydges te vertoeven. Na de maaltijd was er nog gelegenheid voor onderlinge gesprekken en het nuttigen van een kopje thee. En toen gingen we achter de familie Schmidt aan naar London. Daar hebben we al vele keren gepreikt en verschillende keren met opening. Het was nu ook goed daar te zijn. We ontmoetten nog verschillende mensen, namen afscheid en gingen op huis aan, waar we ongeveer half negen in de avond aankwamen. Ook aan deze zondag kwam een einde. Het zou de laatste zijn. Dan komt het naderende afscheid al in zicht.

CREMATIE

3

Uit een bespreking over dit onderwerp, in eigen kring, kwam o.a. naar voren dat het begraven worden meer gezien moet worden als een Oud Testamentisch gegeven.

En zo werd naar aanleiding van Joh. 19:40: „gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven”, opgemerkt, dat de Heere Jezus Zich naar de gewoonte van het Joodse volk zou hebben aangepast, om hen in alles gelijk te willen zijn.....

Degenen, die van begraven of cremen geen

punt wensen te maken, betonen met deze opvatting weinig eerbied te hebben voor heel de Schrift, die van God is ingegeven tot lering en onderwijzing, 2 Tim. 3:16.

Jezus Zelf spreekt van het graf tot aan Zijn wederkomst o.a. in Joh. 5:28, als we daar lezen: „want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, Zijn stem (als Rechter) zullen horen”.

Calvijn tekent hierbij aan: dat de doden gewoonlijk begraven worden en Jezus met klink bedoelt allen, die te voren gestorven zijn. Overigens vinden we in het Nieuwe Testament heel wat meer voorbeelden van begraven worden o.a. dat de jongeling te Nain werd uitgedragen, Luk. 7:12; de rijke man werd begraven, Luk. 16:23; de opstanding uit het graf van Lazarus, Joh. 11:43, 12:9; een begrafenis voor de vreemdelingen, Matt. 27:7; zie b.v. ook Hand. 5:9 Ananias en Saffira en b.v. Stephanus, Hand. 8:2. enz.

Hieruit blijkt dus dat heel de Schrift spreekt van begraven worden en niet van de heidense gewoonte van verbranding. Professor van der Meiden leert in zijn verklaring van Zondag 16 vr. en antw. 2: „Lijkverbranding betaamt een Christen niet en vergeten we ook niet dat Christus het graf en niet het crematorium geheiligd heeft”.

En hier komen we nu tot de voornaamste en meest belangrijke reden om de crematie, ook het bijwonen ervan, af te wijzen. De Heere Jezus, als hoogste Profeet en Leraar, leert ons: „Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelfde alleen, maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort”, Joh. 12:24.

Deze tekst ziet eerst op het sterven van Christus en Zijn opstanding, maar ook op hen die met Hem begraven zijn door de doop (Rom. 6:4), „gelijk de begrafenis een volharding was van de dood van Christus” (kantt.) en dat allen die één plant met Hem geworden zijn, de doding der zonden zouden beoefenen.

Ook Paulus gebruikt dit beeld van het in de aarde gezaaid worden als tarwegraan, tot de opstanding der doden, 1 Cor. 15:42.

Maar hij voegt er aan toe: gezaaid in oneer, in verderfelijkheid, in zwakheid. De troost van de in Christus gestorvenen is dat zij in heerlijkheid, in onverderfelijkheid opgewekt worden.

Die dit niet bevindelijk geleerd hebben ergeren zich aan het sterven in verderfelijkheid, zoals het graf het lichaam verteert. Het vernederende van het graf is de mens, die zijn val in Adam niet erkent, een gruwel. „De gevallen zondaar is slaaf van het stof, de mens sterft, keert tot stof weder, wordt begraven, komt onder het stof”, prof. v.d. Meiden.

In het eerste Bijbelboek lezen we: „want gij zijt stof en gij zult tot stof wederkeren”, Gen. 3:19.

David heeft dit geleerd zoals hij in Psalm 22:16 zegt: „Gij legt mij in het stof des doods”, waar hij ook profetisch heenwijst naar Christus' lijden en sterven.

Wij vrezen dat in vele gevallen de crematie als lijkbezorging gekozen wordt, om zich aan het rechtvaardig oordeel Gods te onttrekken zoals Paulus het ons leert: „want de bezoldiging der zonde is de dood”, Rom. 6:23. Gruwelijk was de misdaad in het Paradijs, zelfs Gode-ontierend; huiveringwekkend is het kille graf waar de mens tot verrotting en ontbinding overgaat, als rechtvaardige straf op de zonde.

Doch, en nu citeren we nogmaals professor van der Meiden: „Als we staan om het graf, dan wordt iets van deze dingen gevoeld, alleen Gods kinderen verstaan het in beginsel recht.”

En als we staan om het graf der in Christus ontlapenen, dan is het graf evenwel niet donker, maar het vernederende om onze zonden wordt toch beseft. Van die dood, van die vernedering, van dat oordeel Gods kunnen we nooit verlost worden, als Christus niet vergaan was in de diepte des doods. De grafspelonk is voor Hem een diepe vernedering geweest”.

Zalig echter allen die in Christus gestorven zijn, Die Zich vernederd heeft tot in het stof des doods.

Van het geheiligde graf zegt J. Bavinck: „Onze Heiland heeft in het graf de schoonste en heerlijkste overwinning behaald, niet alleen voor Zichzelf, maar ook voor al Zijn volk”, maar zo voegt hij er nog aan toe: „God

wil ook dat Zijn kinderen in eigen persoon er iets van zullen ondervinden, hoe schrikkelijk en bitter het is, dat wij in het Paradijs tegen God gezondigd hebben en Hem verlaten hebben.

En zoals wij hiervoor opmerkten, de ontkenning van de welverdiende, vreselijke straf die op totale ontbinding van het lichaam uitloopt, menen velen te kunnen ontgaan door een „voortijdige” vernietiging der verbranding.

Voor prof. Schilder was het zwaarstwegend argument tegen de crematie, dat „wij niet zelf mogen bepalen wat met ons lichaam geschiedt zal, daar heeft alleen onze Eigenaar zeggenschap over. We mogen in het ontbindingsproces dat Hij voor ons bepaald heeft niet eigenmachtig ingrijpen!”

We zijn verre van volledig geweest in deze bespreking, doch we menen dat de aangevoerde Schriftplaatsen en hetgeen onze vaders ons geleerd hebben - op grond van Gods Woord - de lijkverbranding ten zeerste dient afgeraden te worden als zijnde in strijd met Schrift en Belijdenis.

A.B.

We houden ons aanbevolen als een predikant ons t.z.t.zou willen aanvullen en/of verbeteren.

Uit „De Evangelist”

Dat is het kontaktblad van de Evangelisatie-kommissie der Christelijke Kerk voor Oost-Vlaanderen-Noord (België) en Zeeuws-Vlaanderen (Nederland) en andere belangstellenden. Zo lezen we in de kop van het blad, dat 6x per jaar verschijnt.

Bij het nummer van 8 maart j.l., 5e jaargang, no. 4, is een bijlage met een bijdrage van de hand van Ds. M.C. Tanis te Sliedrecht-centrum. Deze schrijft daarin het volgende:

Het wordt tijd, dat ik, na het bedanken van ds. D.J. van Vuuren, als nieuwe voorzitter van de stichting van het evangelisatiewerk der Christelijke Gereformeerde Kerken in Oost-Vlaanderen (België) en als mederedakteur van het kontaktblad „De Evangelist”, eens iets van me laat horen. Niet omdat ik zo'n belangrijk persoon ben. Het staan in de dienst des Heeren is geen zaak van prestatie, maar van genade. Het is een bijzondere gunst van de Heere en die gunst zie ik ook in de betrokkenheid bij het evangelisatiewerk in België. Op enige afstand heb ik het werk vanaf het begin nauwkeurig gevolgd en het verblijdde mij, dat het pionierswerk van ds. D.J. van Vuuren, destijds predikant te Zaamslag, ging resulteren in de benoeming van een evangelist.

Het verzoek van de kerkeraad van Zaamslag aan de kerkeraden van Barendrecht, Dordrecht C., Middelharnis en Sliedrecht-C. om zitting te willen nemen in een commissie werd spontaan ingewilligd. Inmiddels is de in 1976 opgerichte commissie een stichting geworden, waarin genoemde kerkeraden participeren. Medio 1977 werd de heer H. Bor uit Ameide benoemd tot evangelist en na een inwerkperiode heeft hij zich in augustus 1978 gevestigd op het reeds nu bij velen bekende adres in Gent: Bij Sint Jozef 5. Het stemt tot dankbaarheid en vreugde dat hij het werk met de inzet van heel zijn persoon doet. In afhankelijkheid van de Heere, maar ook in geloofsvertrouwen. In en voor zijn werk heeft hij een geweldige steun aan zijn vrouw, die het verblijf in Gent ook ziet als een Goddelijke roeping.

Zijn werkterrein beperkt zich niet tot Gent alleen. Uit zijn werkrapporten blijkt, dat hij kontaktadressen heeft in het zuidelijke deel van ons Zeeuws-Vlaanderen, maar ook in de omstreken van Gent, zoals Evergem, Wondelgem en Eeklo.

Vandaar dat het werk van de pas opgerichte Evang. Ver. „Filippus” te Eeklo een doorkruising wordt. Waarvan akte!!

In zijn werk wordt br. Bor bijgestaan door leden van de kerk te Zaamslag. Dit team zal in de toekomst wel uitgebreid worden. Temeer daar tot grote blijdschap niet alleen voor de gemeente van Zaamslag, maar ook ten gunste van het evangelisatiewerk, ds. L.W. van der Meij het beroep naar Zaamslag heeft aangenomen. Het blad „De Evangelist”, wat om de twee maanden verschijnt, is de informatiebron van evangelisatiewerk in Vlaanderen-Oost. Dit zal in de toekomst ook het geval zijn. Dit schrijf ik met nadruk, daar er deze maand een nieuw blad verscheen, n.l. „Marnix”. Een blad wat inlichtingen zal gaan

doorgeven over het evangelisatiewerk in België. Wie aan zo'n blad, zo'n overkoepelend orgaan behoefte heeft, is mij niet duidelijk geworden. Welke kring dit noodzakelijk achtte en er op aangedrongen heeft is mij totaal onbekend. Van derden hoorde ik, wat er van der pers zou komen. Via de bekende, reeds bestaande, kanalen krijgen we in Holland regelmatig berichten van het werk in België. Wil men een informatieblad presenteren, zoals o.m. het blad „Kerknieuws” in Nederland; akkoord ! Maar dan moet men de grens van de informatie niet gaan overschrijden, gelijk dat nu al duidelijk merkbaar is in het eerste nummer. Ik denk o.m. aan de oproep voor werkers, gedaan door één van de redactieleden, nl. ds. van Vuuren te Leerdam. Daar er nu al vragen komen uit de lezerskring van „De Evangelist”: Wat moeten we nu gaan steunen ?”, waaruit duidelijk blijkt hoe verwarrend de uitgave van het nieuwe blad nu al gaat werken, bijzonder bij de bejaarden; doe ik een dringend verzoek, steunt, blijft a.u.b. steunen het werk van onze stichting. Het werk geschiedt ook kerkelijk, kerkordelijk. Door de kerk voor de kerk. Br. H. Bor is lid en tevens ouderling van de gemeente van Zaamslag. God de Heere zegene hem en stelle hem tot zegen.

Op verzoek nemen we het bovenstaande artikel in ons blad over.

B.

Een persoonlijk woord

Zo zouden we willen noemen het artikel dat Ds. M. C. Tanis op 8 februari j.l. in zijn kerkblad schreef. We willen daaruit een en ander overnemen, omdat het gaat om zaken, die van algemene betekenis zijn.

Ds. Tanis vermeldt de geboorte van drie kinderen. Hij noemt de gezinnen en schrijft dan verder:

„Wat verkregen werd, worde niet als gewoon gezien en aanvaard, maar als een gave van de Heere. Een onverdiende gunst van de Heere. Tevens denke men veel aan verantwoordelijkheid. Kinderen moeten niet slechts opgevoed worden voor het leven, maar bijzonder voor de eeuwigheid. En wie is daartoe bekwaam ? Wie leeft daar steeds bij ? Wie ziet dit voortdurend als het voornaamste ? De God aller genade wil, uit genade, met Zijn Geest ons hart bewerken, ons verstand verlichten en onze wil aktiveren, om in en door Zijn kracht te doen, waartoe de Heere ons roept. En wat zou het niet groot zijn, wanneer in ons midden waar zij: „en het zaad zal Hem dienen”.

Van alle kanten wordt er getrokken aan de jeugd, want wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Niet alleen de wereld trekt, maar ook de compromis-godsdienst. De laatste is ook levensgevaarlijk. Dat we daar toch een oog voor hebben en laten we onze kinderen er op wijzen.

Er zijn kerken, waar alles mag en getolereerd wordt. Je ziet het al op de zondag. Hoe gaat men naar de kerk. Hoe is men gekleed. De vrouw, het meisje zonder hoed. Ook zo aan het avondmaal en naar het doopvont. En dan niet te vergeten de haardracht, de baarden en snorren bij mannen.

Waar komt dit alles vandaan ? Uit de wereld. De wereld heeft meer invloed op de kerk dan de kerk op de wereld. De kerk wordt verwereldlijkt. En dat is erg. Vandaar dat we op onze hoede dienen te zijn. We behoren te waken en te bidden”.

Na een paar rectificaties van fouten in een vorig nummer vervolgt Ds. Tanis:

„Ik hoop van harte, dat onze jongeren goed luisteren naar de prediking en de catechisatielessen niet over zich heen laten gaan. Jongelui, gaat biddend naar de kerk en de catechisatie en gaat biddend naar huis. Denkt aan de vele vogels, die het gestrooide zaad ook uit jullie leven kunnen en willen wegnemen. Duivel, wereld en eigen hart willen je trekken naar de hel, maar niet stuwen naar de hemel.

Ze zoeken je ondergang en niet je behoud. Denkt daar toch aan en leeft daar toch bij. Roept steeds tot God om Zijn genade en weet, dat alleen zij die God vrezen, delen in het heil des Heeren”.

Vervolgens zegt de genoemde predikant nog een en ander over de scholen: „Het scholenveld beslaat een behoorlijke oppervlakte en de keuze, bijzonder voor de kinderen, die de lagere school gaan verlaten is er niet

eenvoudiger op geworden. Welk een schooltypen zijn er niet gekomen. Nu kan er gelukkig door informatie veel helderheid komen en door overleg een beslissing genomen worden.

Bij dat overleg moeten ook onze principes betrokken worden. Niet alleen moet gedacht aan de mogelijkheden, capaciteiten van het kind, maar ook aan de identiteit van de school. Het laatste is hoogst belangrijk. Belangrijk voor de vormingsperiode van het kind. Nu zijn er ouders, en die ken ik ook wel, die hun kind naar een bepaalde school moeten laten gaan. Ik geloof dat ik de reden niet behoef te omschrijven. Die ouders hebben het niet gemakkelijk. De infiltraties worden bemerkt en hoe moeilijk kan een kind het niet hebben. Die ouders wijs ik bijzonder op de kracht van het gebed, de kracht van het Woord en de prediking. Wanneer we uit gemak, het niet willen brengen van een offer, of het zomaar afgaan op het etiket „christelijk” ons kind ergens heensturen, liggen de eventuele gevolgen geheel voor onze rekening. Nu wil ik direkt toegeven, dat er op een reformatorische school ook weleens wat gebeurt, maar daar hebben we een entree. En als we als ouder iets concreets horen of constateren moet de direktie, het bestuur luisteren en corrigerend, bijsturend werken. Vandaar dat we achter elke school moeten staan, die zich houdt aan Schrift en belijdenis en die school dienen we te steunen, indien mogelijk te helpen versterken. Hebt u vragen rondom het onderwijs, voorzover ik u informaties kan geven, ben ik bereid u die door te geven”. Laten we onze winst doen met wat Ds. Tanis schrijft.

B.

Voor jong en oud

Geliefde vrienden en vriendinnen !

VAN SLIEDRECHT NAAR KAMPEN. VAN KAMPEN NAAR SLIEDRECHT.

Dit stukje gaat niet over de brief van Paulus aan Filemon. Daar zijn wij mee klaar. We hebben dat gedaan op dezelfde manier, als we destijds schreven over Gideon. De artikelen over Gideon „Een kleine man van grote kracht”, zijn in boekvorm verschenen. We hebben er verschillende recensies over gelezen. Goede en minder goede. Kritiek is er natuurlijk altijd te maken. We willen met eerlijke kritiek gaarne rekening zoeken te houden. Verder moet natuurlijk altijd bedacht worden, dat alle mensenwerk gebrek-kig is. En dat zal het wel blijven ook.

We hebben inmiddels vernomen dat de oplage voor een goed deel al verkocht is. Als u er nog geen hebt, wacht dan niet te lang om er een te bestellen, opdat u mogelijk niet achter het net zult moeten vissen. Het is door velen, en dat is toch ook weer een bemoedigende gedachte, met graagte en zegen gelezen en het wordt ook her-lezen. Men kan er dan, blijkbaar niet genoeg van krijgen. Ik zou de lezers nog een raad willen geven, die ik zelf ook eens van een goede vriend kreeg. Hij zei: Je moet het graan er maar uitpikken en het kaf laten liggen. Ja, dat kunnen we van de kippen nog leren.

Als je daarom in het boek kaf tegen komt, laat het maar liggen en pik het graan, dat is tenslotte het voedsel, er maar uit. En dat het je dan wel bekomen mag.

Ik las ook in Bewaar het Pand, dat er al vraag is naar de stukken die we over de brief van Paulus aan Filemon hebben geschreven. Kunnen die ook niet in boekvorm worden uitgegeven ? Als er voldoende belangstelling is, willen we daar gaarne onze medewerking aan verlenen. De eindredakteur Ds. G. Blom zal u van het een en ander wel op de hoogte houden.

Misschien vraagt deze of gene: Wat heeft dit nu met

VAN SLIEDRECHT NAAR KAMPEN en VAN KAMPEN NAAR SLIEDRECHT te maken ?

Nu dat komt nog.

Ik wil eerst nog een enkel woord schrijven over die aanspraak: Geliefde vrienden en vriendinnen. Want daar wordt ook al kritiek op gemaakt. We moeten elkander aanspreken als „broeders en zusters”. Nu als dat lijden kan, dan heb ik daar niets op tegen. Maar je kunt met dat woord zoveel kanten uit, zie je. En dan ben ik altijd een beetje huiverig. Je hebt broeders en zusters in de natuur. Iedereen, die uit een huisgezin komt, waar

meer dan één kind is, weet dat. In grote gezinnen zijn veel broers en zusters. Nu zijn er tegenwoordig niet zo veel grote gezinnen meer. Dat is een teken des tijds. Men wil nog wel de lusten van het leven hebben, maar de lasten wil men niet meer dragen. Nu weet ik dat dit een onderwerp apart is, en dat het ook een zeer teer onderwerp is. Want er zijn mensen die geen kinderen willen. En men schaamt zichzelf niet om dit ook openlijk uit te spreken. Men wil dan, want daar komt het op neer, leven naar het vlees en niet naar de wil van God. En het niet leven naar de wil van God kan niet anders dan kwade gevolgen hebben. Soms worden die in dit leven al gezien. En als ze hier niet gezien worden, dan zullen zij straks toch ervaren worden, als het namelijk voor eeuwig te laat is.

Doch er zijn er ook, die gaarne kinderen zouden willen hebben en ze niet kunnen krijgen. Daar worden tranen om geschreid, het kan jonge mensen zeer te neer drukken. Die mag je natuurlijk niet op een hoop schuiven met al die „niet-willers”. De Heere geve diegene waar het niet voor weggelegd is, kinderen te kunnen krijgen, genade om ook ten deze de weg te gaan die de Heere met hen bewandelt.

Dit dan naar aanleiding over „broeders en zusters” in de natuur.

Doch „broeders en zusters” heeft ook een zekere geestelijke waarde. En als zodanig wordt het in de kerk gebruikt. Dat is bijbels. Toch moet hier ook de nodige voorzichtigheid in acht genomen worden. Want men kan er van uitgaan dat elk belijdend lid een levend lid is. En dat wordt maar al te gemakkelijk gedaan. Alle leden worden dan zonder meer aangesproken als „broeders en zusters in de Heere”. En als men nooit anders meer hoort dan gaat men dit nog geloven ook. Men houdt dan elkander en zichzelf voor ware gelovigen, terwijl er in het leven totaal niets van blijkt. Want om waarlijk een broeder of zuster te zijn, en dan in geestelijke zin, let wel ! dan moet men uit God geboren zijn. Dan moet men het ware geestelijke leven deelachtig wezen. En dat kan helaas van al diegenen, die zo verheven worden aangesproken niet gezegd, noch gedacht worden. We spraken in een ander verband hier boven over kaf en koren. Ook in kerkelijk opzicht is er veel kaf onder het koren. En heel veel geestelijke korenkorrels vrezten nog wel eens kaf te zijn. Terwijl er heel veel kaf is wat zich voor koren houdt. Het opmerkelijke is, dat men bij dat vermeende koren maar weinig vrees ontmoet over de vraag of men straks niet als kaf met onuitblusselijk vuur verbrand zal moeten worden.

Laat een ieder zich altijd maar weer nauw onderzoeken. En als de vrees in het hart leeft dat men wel eens kaf zou kunnen zijn, ga er mee naar de Heere. Hij is een wonderdoend God, Die zelfs van kaf nog koren maken kan. Want wat bij mensen onmogelijk is, dat is mogelijk bij God.

Wij houden ons inmiddels maar aan de uitspraak „vrienden en vriendinnen”. Dat klinkt vriendelijk. Zo is het ook zonder meer bedoeld. Het stoot niemand af. Integendeel. We willen heel velen aantrekken. En nu komt het:

VAN SLIEDRECHT NAAR KAMPEN. VAN KAMPEN NAAR SLIEDRECHT.

U weet allen dat men in Sliedrecht bezig is de kerk te verbouwen. Als dominee uit een buurtgemeente (Sliedrecht en Dordrecht liggen dicht bij elkander), hoor ik er zo wel eens het een en ander van. Het moet erg mooi worden. En daar zijn wij blij mee. Sliedrecht is een heel grote gemeente en we gunnen hen met onze vriend Ds. Tanis gaarne een grote mooie kerk. Doch het verbouwen is er de oorzaak van dat men in Sliedrecht, hoe gaarne men dit ook zou doen, ons nu niet ontvangen kan.

Doch men hoopt dat nu in plaats van in het voorjaar, het in het najaar te kunnen doen. We zullen het onthouden. We hopen dan nu de „mannen uit Sliedrecht” (titel van een boek), in Kampen te ontmoeten. En natuurlijk niet alleen uit Sliedrecht, maar uit het gehele land. Want overal zitten nog vrienden van Bewaar het Pand. Dat zijn geen mensen van links en ook niet van het midden. Maar het zijn diegenen, die maar graag rechts aanhouden en niet te hard rijden. Dat lijkt mij ook het voorzichtigste. En de voorzichtigste weg is, dacht ik, toch altijd nog de beste weg. Dus: Tot ziens in Kampen !

Vervolg op pag. 36.

ALLE BEGRIP TE BOVEN (43)

10. De ziekte van Jane (3)

Als we ooit vaten geschikt voor des Meesters gebruik zullen zijn, zullen we voor dat eervolle doel harde bewerking en veel reiniging nodig hebben. Een slechte dienaar zal de vuilste hoeken laten zitten, maar hoe worden in dit vuur, zoals uw zuster zegt, de verborgen dingen te voorschijn gebracht, zowel als de overleggingen van het hart, die we in onware vrijheid diep willen verbergen !

In uw tegenwoordige moeilijkheden hebt u een Sterkte nodig en ik ben er zeker van, dat Hij dichterbij is dan gij u bewust zijt en u zult „dubbel” vinden voor al de droefheid, die u hebt ondervonden. Uw nederwerping is, opdat gij u de alsem en gal lang moogt herinneren; dat uw ziel ze nog in herinnering moge hebben en binnen in u vernederd mag zijn; dat er geen vertreden van het bloed van Christus moge zijn noch een licht achten van de Rots van onze behoudenis; geen bloemrijke belijdenis overdekt met een dubbel bedrog, maar openheid en godvruchtige eenvoudigheid; geen koningen en heren, maar kleine kinderen, die Christus in Zijn armen kan nemen en zegenen”.

Hoe Jane deze brief waardeerde kon zij later in een brief aan Bernard vertellen: „Ik spreek de waarheid als ik zeg, dat jij het niet was noch Matilda, noch Catharine, noch Mr. Bourne, noch Mr. Abbot, die de dingen in mijn hart bracht, die ik ontvangen heb. Ook kan ik niet zeggen, dat iemand van die ik noemde noch enig ander persoon in eerste instantie het middel was om deze dingen aan mij mede te delen. Want God Zelf sprak uit een wervelwind mij aan met een stem, die te verschrikkelijk was om er geen acht op te slaan, en toen ik niet anders dan de ondergang verwachtte, ziet, een blijde boodschap van grote vreugde, een boodschap die niet te geloven was, zo groot ! Ik geloofde haar in die tijd ook niet. Dit alles heb je eerder gehoord en ook van dat beetje hoop dat mij door Catharine gebracht werd, die van jouw gezelschap kwam en met woorden des levens tot mij gezonden werd, waardoor ik een zeer merkbare verlevendiging ontving als het leven uit de klauwen van de dood. En als onze dierbare vader het maar kon geloven dan zou hij het ook verstaan. Hij zou zeggen: „Wat ? is het dit, waar ik mijn oren voor gesloten heb gehouden en mijn hart tegen verhard ? en nu, zie, het is mijn eigen leven geworden !”

Het is alleen door zo'n indirecte toespeling, dat we iets van de verdeeldheid van de familie zien. Door het weglaten van de namen van Elizabeth, Margaret en Charles in de papieren, moeten we veronderstellen, dat die toen aan de kant van hun vader stonden. Dat was ongetwijfeld ook het geval met de bedienden en de vrienden die op bezoek kwamen en niet te vergeten de kennissen uit de omgeving. Mercy zegt: „In die tijd voelde ik mij op zo'n donkere en verwarde weg, dat ik geen stap vooruit kon zien, maar kreeg veel onderwijs uit wat gezegd wordt in Lucas 14 over het overrekenen van de kosten en dacht zeker, dat de Heere liet zien, dat het geen lichte en gemakkelijke zaak was Hem te volgen, maar een van de belangrijkste ondernemingen. Ook kan ik niet beschrijven, hoe het antwoord, dat mij toen gegeven werd, vaak aldoor mijn hart doortintelde: „Heere, ik zal u volgen, maar laat me toe, dat ik heenga en eerst mijn vader begrave en afscheid neme van degenen die in mijn huis zijn”, maar het antwoord kwam net zo vaak en was te indringend om genegeerd te worden: „Die vader of moeder lief heeft boven Mij, is Mijns niet waardig, en die zoon of dochter lief heeft boven Mij is Mijns niet waardig. Want zo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen, maar zo wie zijn leven verliezen zal om Mij nientwil, die zal hetzelfde vinden”.

Ik kan het gevoel, dat de eerste brief van Mr. Bourne mij gaf, niet vergeten. Het was zo'n verrassing. Hij zei: „Ziet, des Heeren oog is over degenen, die Hem vrezen, op degenen, die op Zijn goedertierenheid hopen. Om hun ziel van de dood te redden en om hen bij het leven te houden in de honger (Psalm 33:18, 19). Toen ik deze woorden las, keek ik in gedachten dadelijk naar u, sinds welke tijd ik uw brief (aan Matilda) gelezen heb, en ik verlangde zeer wat zoveel indruk op mijn gemoed gemaakt heeft aan u te schrijven. Ik zie, dat u zich afvraagt, of u wel alles voor Christus op kunt geven en ik voeg er aan toe: „alles moet in de steek gelaten worden”. Wat is dit alles of wat is een gedeelte ervan ? Ik denk in het algemeen gesproken, dat u tot hiertoe in een ongenoegzame belijdenis geleefd hebt, waarin veel verkeerde en fatale ketterijen zijn ingeslopen, die de soevereiniteit van God en Zijn verkiezing van eeuwigheid van Zijn volk betwisten en de volkomen volharding der heiligen, vertrouwend op het onveranderlijke voornemen van God en Jezus Christus. Uw godsdienst was niet de godsdienst van de Bijbel, want deze waarheden of sommige ervan waren uit uw belijdenis gelaten en daarvoor was in de plaats gezet, wat genoemd wordt „innige vroomheid”, dat is geveinsde liefde, donker kijken, vele werken van uiterlijke verbondenheid aan de Kerk.

Ik zou willen, dat u zeer gesteld was op Gods onderwijs en dat u niet vasthield, wat Hij u gebiedt los te laten. Laat het Woord van God uw regel wezen, het zal een rechte weg voor uw voeten maken en u wel onderwijzen om uw pad te overdenken. Trek u terug van wat u ziet, dat het uw ondergang is. Verzekert u er door ernstig bidden van, waar uw hulp vandaan moet komen. Pas op

voor de gevaarlijke en bedwelmde gevolgen van het blijven gebruiken van zulke middelen, waarvan u door het onderricht van de Geest gezien hebt, dat ze bedriegelijk zijn. Ik ken de verwarrende angsten en het donkere mistrouwen dat u moet voelen en als u onder deze gewaarwordingen tot een goddeloos compromis komt zult u bemerken, dat de Heere Zijn misnoegen zal tonen door dubbele duisternis en verwarring die misschien gevoeld wordt. Het is mijn begeren erg voorzichtig en liefdevol te schrijven, toch durf ik alles wat ik weet niet te verbergen. Als u vastbesloten is godzalig in deze tegenwoordige wereld te leven, dan moet u van alle mensen gehaat worden en een levend getuige voor al de dode belijders om u heen. Als u deze wereld liefhebt en de toejuiching van hen, die in wat innige vroomheid genoemd wordt, wandelen, zult u nooit weten, wanneer werkelijk het goede komt, maar zijn als de onvruchtbare heide. Laat me u smeken geheel niet te spelen met het licht en de overtuigingen die u hebt, maar veel in ernst werkzaam te zijn met de Heere om u te wapenen tegen alle vijanden en u gewillig te maken (zoals u zegt) om alles prijs te geven voor Christus. Het zal weldra in het rond uitgebazuind worden, dat „Mercy ook op de pelgrimsreis is gegaan”. Laat men alle mogelijke kwaad over u zeggen, om Christus wil, u zult u verheugen in uw erfdeel als de Koning zegt: „Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk hetwelk u bereid is van de grondlegging der wereld”. „Dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon in het Koninkrijk huns Vaders” hoewel nu overdekt met niets dan schande.

De uwe in de Heere, J.B.”

Door deze brieven met hun doordringende oprechtheid kunnen we besluiten, dat deze drie zusters nu met hetzelfde probleem als Bernard zaten: de noodzaak om zich te onttrekken aan de Kerk, waarin ze opgegroeid waren. Hun toestand was op één punt zonderling gelijk: dat het hun niet toegestaan was om hun aangewezen plaats te verlaten: Bernard moest het spottende Hertford doorstaan, de drie zusters werden de voorwerpen van nieuwsgierigheid van hun dorp. Daar eindigt de overeenkomst.

Mbumba Zendingsdag Utrecht

De 17e zendingsdag van de Ned. Stichting Mbumba-zending wordt D.V. gehouden op

woensdag 30 april 1980 (Koninginnedag)

In de grote Veemarkthal, Satreweg 1 te Utrecht.

Aanvang 10.30 uur.

Sprekers:

Ds. C. Smits van Giessendam (1e voorzitter); opening.
Ds. A. Murray van Appelcross (Schotland) deze toespraak wordt vertaald).
Ds. A. de Waard van H. I. Ambacht.

Pauze:

gedurende ca. 2 uren, waarin ook gelegenheid is om de kramen der zendingskransen en boekhandelaren te bezoeken en kennissen e.a. te ontmoeten. Hiervoor is ook gelegenheid vóór en na de samenkomst.

Ds. S. de Jong van Katwijk aan Zee.

Ds. Joh. v.d. Poel van Ede

De Heer L. M. P. Scholten van Capelle a. d. IJssel.

Ds. F. Mallan van Rhenen (2e voorzitter); slotwoord.

Om het parkeren te bevorderen verdient het aanbeveling om een letter **Z** op de voorruit van de auto's aan te brengen.

Voor dit doel wordt een letter **Z** in ons volgende maandblad afgedrukt.

Grote parkeerterreinen en restaurants zijn beschikbaar.

De Ned. Stichting ondersteunt het geestelijk en medisch zendingswerk van de Vrije Presbyteriaanse Kerk van Schotland. Deze kerk verricht dit werk reeds ruim 70 jaren.

Ook in de gevaarlijke districten in Rhodesië gaat de prediking e.a. nog regelmatig door.

De aanvragen om ondersteuning komen nog steeds binnen.

Penningmeester Mbumba-Zending, Putten. Giro 16 18 570.

Toezending van het prachtige in kleuren geill. maandblad der Stichting aanvragen bij: Secretaris Mbumba-zending, postbus 649, 1200 AP Hilversum. Tel. 035 - 11747.

Zendingsbusjes en materiaal voor scholen e.a. aanvragen bij:

De Heer H. J. Veenema, Laarderweg 241, 1403 RK Bussum. Tel. 02159 - 15115.

Goede gebruikte kleding kan gezonden worden aan:

De Heer A. Barth, Frisostraat 1, 3295 CE 's-Gravendeel. Tel. 01853 - 2159, (of op de a.s. Zendingsdag worden afgegeven bij de vrachtauto's uit 's-Gravendeel).

Het zendingswerk mag nog steeds voortgaan, er zijn zelfs plannen om binnenkort het ziekenhuis D.V. te heropenen.

Onder voorbehoud van visums enz., zullen ook afgevaardigden uit Rhodesië aanwezig zijn D.V.

Vervolg van pag. 34.

Kampen!

Ja, wat is daar eigenlijk te doen? De naam „Kampen” roept oude herinneringen op. We hebben naar aanleiding van dat woord al eens eerder een stukje geschreven: Kampen in, Kampen uit! We gaan dan nu weer Kampen in. Om daar op een vreedzame manier te kampen, dat is te strijden voor de aloude beginselen, die ons lief zijn. En kon het zijn, om daar ook gesterkt te worden tot de strijd, die overal wacht.

Wie er te Kampen het woord zullen voeren, is u inmiddels bekend.

Waarover gesproken zal worden is niet bekend. Althans, de sprekers hebben hun geheimen nog niet bloot gegeven. Misschien als u deze krant leest, dat het gebeurd is. Wat mij betreft, u mag het weten. We hopen in Kampen te spreken over: **Op school bij de mieren.** En die daarover spreken moet is in bepaalde opzichten nog dommer dan de mieren. Wat dat moet worden, zult u mogelijk vragen.

Ach, ik weet het ook nog niet precies. Maar laten we hopen en bidden dat het goed wordt in Kampen en dat we op de School van de mieren, o.a., toch nog wat zullen mogen leren. En dat kan. Want het heeft de Heilige Geest behaagd om nog mieren te gebruiken tot onderwijs van Zijn volk.

Meer ga ik er nu niet van zeggen. Want het moet toch ergens ook weer een verrassing blijven waarover het allemaal precies zal gaan op die mierschool. De sprekers rekenen op uw aller komst en aandacht. Met een vriendelijke groet neem ik daarom nu maar weer afscheid van u.

Jullie aller vriend Ds. H.C. v.d. Ent.

TALRIJKE

DANKBETUIGINGEN

ontvangen wij van hen die ten einde raad één van onze meer dan 40 verschillende kruidenrecepten bestelden, o.a.

eczeem, galsteen galaandoening hoge bloeddruk, hoofdpijn, ischias, koorts, kriebelhoest, laxeer, migraine, vermagering, zenuwen enz. enz.

Alle soorten zijn verpakt in kuren voor een maand (verzendkosten à f 12,50 inbegrepen).

Vermeld wel duidelijk welke soort U wenst.

NIEUW!!!

De soorten vermagering, zenuwen en vochtafdrijvend, nu ook in tabletvorm

Maandkuur f 15—

Drogisterij SIKKING

Barrevoetstraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 312882
Giro 190609

Boekbespreking

P. C. A. Douwes en H. Jansen: **SAMEN BELEID MAKEN.**

Uitgeverij Boekencentrum

Postbus 84176, 2508 AD 's - Gravenhage.

De volledige titel van dit werkje is: Samen beleid maken of: hoe het in de kerk ook kan toegaan. Op de achterzijde van het omslag lezen we: In 1978 heeft de Generale Diaconale Raad van de hervormde kerk een inspraak - proces opgezet om „van onderaf” tot een nieuw beleidsplan te komen. Dit plan, **Teken van leven**, is er nu. Maar haast belangrijker is de beweging, die in de kerk op gang is gekomen en nog voortduurt. Centraal staat de diakonia: het dienstbetoon van de christelijke gemeente. Daarbij zijn veel meer mensen betrokken dan alleen de diakenen - om dit misverstand voor eens en voor altijd uit de wereld te helpen. Werelddiakonaat en de relaties met en in de samenleving hebben grote aandacht gekregen. Er is ervaring opgedaan met nieuwe werkwijzen. Veel persoonlijke reacties stemmen tot diep nadenken. In **Samen beleid maken** wordt verslag gedaan van dit proces. Het valt in drie

delen uiteen: opzet en uitvoering, het gebruikte discussiemateriaal, het nieuwe dikonale plan. De ervaringen zijn geboekstaafd omdat ze voor velen van pas kunnen komen, binnen de hervormde kerk en tot ver daar buiten.

Tot zover de achterzijde. In het boekje zelf vinden we veel lezenswaardigs, maar telkens weer misten we het uitgangspunt en de achtergrond van de noodzaak van Gods werk in het hart. Het gaat er toch niet allereerst om wat de mens doet, maar wat de Heere doet en wat de vrucht is van het werk Gods in de kerk en in het hart van de zondaren.

We kunnen met wat hier geboden wordt onze winst doen. Het boekje telt 164 blz. en kost f 17,90.

B.

Voor bijbels, boeken en muziek

is **LINDENBERG** uniek!

Grote voorraad

Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

**Lindenberg's
boekhandel**

Slaak 4 - 8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

HOTEL

**DREYEROORD -
OOSTERBEEK**

Telefoon 085-333169

Het hotel waar mevrouw zich „uit” - en mijnheer zich „thuis” voelt.

**Uitgeverij
Boekhandel
G. KOOL**

Het adres voor
al Uw goede boeken

Stationssingel 50
Tel. 08385-13978
Postbus 177
3900 AD Veenendaal

Rustoord

**„Repos
Ailleurs”**

U moet of wil er uit om even bij te komen of om wat aan te sterken...of omdat u wat meer aanspraak wenst?

Bel dan eens Driebergen 03438-2466.

Dieët geen bezwaar. Geen T.V. of radio.

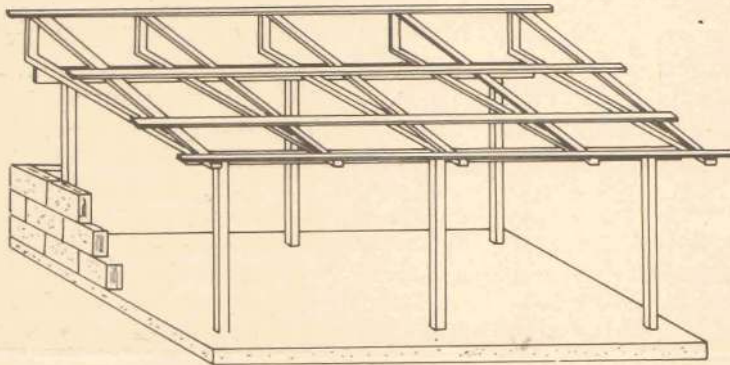
Stichting Ref. Hulpactie

WOORD EN DAAD

Giro 3020900

Gorinchem

**HELP HEN
AAN EEN ONDERDAK**

In 1980 moeten vier krottenwijken in Guatemala verdwijnen. Nieuwe woningen ontbreken echter geheel.

Hier worden 400 gezinnen, slachtoffers van de aardbeving in 1976 gesteund door Woord en Daad.

Een programma beoogt, voor hen allen dit jaar een solide huis te bouwen. Kosten per huis f 1450,-.

Bouwt u allen mee?

St. Ref. Hulpactie Woord en Daad

**GIRO 3020900 Gorinchem
met vermelding „Onder de pannen”.**

U kunt hier of in een ander land een kind financieel adopteren voor f 35,- per maand. Inlichtingen: J. Slot, Rembrandtlaan 10, Doorn. Tel. 03430 - 4103.

Inlichtingen alg.: L. t. Lam, Postbus 560, Gorinchem. Tel. 01830 - 32550. Privé 23604

UW BOEKEN LANGER HEEL, IN EEN KAST VAN WOONVOORDEEL

DE BOEKENKASTSPECIALIST levert direct van fabriek met hoge korting.

UNIEKE AANBIEDING, eiken boekenkasten met massief front, zie afb. 190 cm. hoog, 100 cm breed, 38 cm diep, f 595,-.

Winkelprijs minimaal f 795,-.

Plankdiepte plm. 30 cm. Afstand tussen planken plm. 30 cm, onderin plm. 40 cm.

Open uitvoering, dus zonder deuren f 495,-

Levertijd 4-6 weken.

Ook leverbaar in 87 cm breed, 190 cm hoog en 145 cm hoog.

Deze prijzen zijn alleen mogelijk door rechtstreekse levering (zonder showroom)

- ★ keurige presentatie
- ★ fraaie vormgeving
- ★ massief eiken front
- ★ degelijke afwerking
- ★ ook voor zware boeken
- ★ puur vakmanschap
- ★ fabrieksprijzen
- ★ levering kontant

Bijdrage vervoerskosten door heel Nederland f 15,- per kast.

Maak gebruik van onderstaande bon in open envelop zonder postzegel op te sturen aan:

**WOONVOORDEEL bv,
antwoordnummer 5, 8070 WK Elburg. Tel. (05250) 21 62.**

Mocht de kast om welke reden dan ook niet aan uw verwachtingen voldoen en u bericht ons binnen een week na aflevering, dan wordt hij teruggehaald en u ontvangt uw geld terug.

Naam:

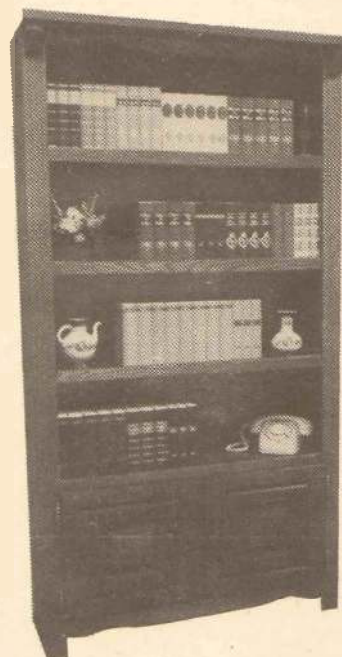
Adres:

Woonplaats:

Telef.nr.:

s.v.p. hokje aankruisen welke kast u wenst,

levering uitsluitend kontant.

- aantal ☐ boekenkast(en) gesl. 100 cm br. f 595,-
☐ boekenkast(en) open 100 cm br. f 495,-
☐ boekenkast(en) gesl. 87 cm br. f 540,-
☐ boekenkast(en) open 87 cm br. f 450,-
☐ boekenkast(en) open 87 cm br. 145 cm hoog f 365,-

Voor al Uw

★ **BOEKEN**

★ **BIJBELS en**

★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277 - 1783

b.g.g 05277 - 2462 Urk.

BUBEL